

УДК 343.13

DOI <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2023.3.47>**О. В. Кубарева**кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального процесу
Національної академії внутрішніх справ**А. К. Большакова**аспірантка Навчально-наукового інституту права
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ЗАКРИТТЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ СУДОМ У ПІДГОТОВЧОМУ СУДОВОМУ ЗАСІДАННІ У ЗВ'ЯЗКУ ІЗ ЗАКІНЧЕННЯМ СТРОКУ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Стаття присвячена висвітленню сутності та значення закриття кримінального провадження у зв'язку із закінченням строків досудового розслідування на стадії підготовчого судового засідання, а також правових наслідків для потерпілого внаслідок прийняття вказаного процесуального рішення.

На підставі аналізу судових рішень з'ясовано, що сьогодні доволі поширеною є практика направлення прокурором обвинувального акта до суду поза межами строків досудового розслідування у кримінальних провадженнях щодо злочинів, які не є тяжкими чи особливо тяжкими проти життя та здоров'я, що виключає набуття особою процесуального статусу обвинуваченого, а, відтак, унеможливорює розгляд у суді кримінального провадження по суті та тягне за собою закриття кримінального провадження судом на стадії підготовчого судового засідання на підставі пункту 10 частини 1 статті 284 КПК України.

Звернено увагу на те, що звернення прокурора до суду з обвинувальним актом або іншим підсумковим рішенням стадії досудового розслідування поза межами її строків нівелює всю попередню кримінально-процесуальну діяльність, що буда спрямована на дослідження обставин вчинення кримінального правопорушення, встановлення осіб причетних до його вчинення з огляду на те, що подальший рух провадження виключається.

Заявлено, що Закон України від 03 жовтня 2017 року № 2147-VIII у національному кримінальному процесуальному законодавстві підстава закриття кримінального провадження з одного боку гарантує належну реалізацію права на справедливий судовий розгляд упродовж розумного строку. Однак з іншого аналізоване нормативне положення суперечить реалізації однієї з основних засад кримінального провадження, закріпленої у пункті 14 частини 1 статті 7 та статті 21 КПК України – доступу до правосуддя, що передбачає право на справедливий судовий розгляд і доступ до правосуддя кожному, зокрема і потерпілому, у кримінальному провадженні незалежно від форми обвинувачення.

Зроблено висновок, що законодавець хоча і декларує права потерпілого у кримінальному провадженні, однак водночас ігнорує їх у разі прийняття рішення про закриття справи за вказаною підставою. У зв'язку з чим, вважаємо, положеннями КПК України повинно бути гарантоване право потерпілого на доступ до правосуддя шляхом забезпечення реальної можливості поновлення строків досудового розслідування у разі закриття провадження за досліджуваною підставою.

Ключові слова: доступ до правосуддя, обвинувальний акт, оскарження, повідомлення про підозру, потерпілий, розумний строк.

Постановка проблеми. Законом України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших

законодавчих актів» від 03 жовтня 2017 року № 2147-VIII частину 1 статті 284 Кримінального процесуального кодексу (далі – КПК) України було доповнено пунктом 10, зміст якого серед іншого передбачає закриття кримінального

провадження у разі, якщо після повідомлення особі про підозру закінчився строк досудового розслідування, визначений статтею 219 цього Кодексу, крім випадку повідомлення особі про підозру у вчиненні тяжкого чи особливо тяжкого злочину проти життя та здоров'я особи.

У свою чергу строк досудового розслідування за загальний правилом обчислюється з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення у Єдиний реєстр досудових розслідувань до дня звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності або до дня ухвалення рішення про закриття кримінального провадження (ч. 1 ст. 219 КПК України). Поруч з цим, відповідно до положень тієї ж статті досудове розслідування повинно бути закінчене протягом двох місяців з дня повідомлення особі про підозру у вчиненні злочину (п. 4 ч. 3 ст. 219 КПК України).

На сьогодні, як свідчить Єдиний державний реєстр судових рішень, доволі поширеною є практика направлення прокурором обвинувального акта після закінчення досудового розслідування до суду поза межами строків досудового розслідування у кримінальних провадженнях щодо злочинів, які не є тяжкими чи особливо тяжкими проти життя та здоров'я, що виключає набуття особою процесуального статусу обвинуваченого, а, відтак, унеможливорює розгляд у суді кримінального провадження по суті та тягне за собою закриття кримінального провадження судом на стадії підготовчого судового засідання на підставі пункту 10 частини 1 статті 284 КПК України.

Підтвердженням непоодиноким випадків закриття судом у стадії підготовчого судового засідання кримінального провадження, у зв'язку з направленням обвинувального акта до суду поза межами строку досудового розслідування є численні судові рішення, зокрема: ухвала Носівського районного суду Чернігівської області від 10 вересня 2021 року у справі № 741/795/21; ухвала Вишгородського районного суду Київської області від 18 серпня 2022 року у справі № 363/1457/22; ухвала Святошинського районного суду м. Києва від 20 червня 2022 року у справі № 759/25029/21 тощо.

Наведене безперечно привертає увагу та потребує наукового осмислення, адже законодавче закріплення закриття кримінального провадження покликане виключити кримі-

нальну відповідальність невинуватих та осіб [1, с. 88]. Однак в даній ситуації вся попередня кримінально-процесуальна діяльність, що буда спрямована на дослідження обставин вчинення кримінального правопорушення, встановлення осіб причетних до його вчинення нівелюється з огляду на те, що подальший рух провадження виключається у зв'язку з направленням підсумкового рішення досудового розслідування поза межами строків досудового розслідування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загалом у науковій літературі закриття кримінального провадження розглядають як багатоаспектне поняття, яке може проявлятися як: етап кримінальної процесуальної діяльності; окремий сформований інститут кримінального процесуального законодавства; завершення стадії досудового розслідування чи судового розгляду (у визначених законом випадках); рішення уповноваженого органу щодо припинення кримінального провадження відносно особи чи всього провадження, яке оформлюється як окремий процесуальний документ [2, с. 31-32]. Г. В. Рось тлумачить закриття кримінального провадження як форму закінчення досудового розслідування, що реалізується на заключному етапі розслідування, коли уповноважений державою орган підбиває підсумок проведеної роботи, аналізує та оцінює сукупність зібраних доказів, на їх основі формулює в постанові висновок про неможливість подальшого провадження у зв'язку з наявністю передбачених законом обставин та вирішує питання, що впливають з ухваленого рішення про закриття кримінального провадження [1, с. 88].

Про висвітлення різних аспектів закриття кримінального провадження свідчать численні наукові публікації. Зокрема, О. В. Капліна [3] свого часу досліджувала питання, пов'язані із закриттям кримінального провадження в разі, якщо не встановлені достатні докази для доведення винуватості особи в суді та вичерпані можливості їх отримати; у разі відмови потерпілого від обвинувачення, а також із тлумаченням положень кримінального процесуального законодавства стосовно розмежування компетенції слідчого та прокурора щодо закриття кримінального провадження. П. П. Андрушко [4] вивчав окремі кримінально-правові та кримінально-процесуальні аспекти застосування такої підстави закриття кримінального провадження як встановлення відсутності події кримінального правопорушення. О. Толочко та А. Слободян [5] досліджували особливості

закриття кримінального провадження у формі приватного обвинувачення. Закриттю кримінального провадження у разі, якщо помер підозрюваний, обвинувачений, окрім випадків, якщо провадження є необхідним для реабілітації померлого, у підготовчому судовому провадженні, судовому розгляді, апеляційному та касаційному провадженнях присвячені наукові розробки І. В. Гловюк [6], О. В. Задоя [7]. Опрацювання проблемних питань, які виникають під час розгляду та вирішення слідчим суддею клопотань про закриття кримінального провадження з підстав, передбачених частиною 9 статті 284 КПК України, знайшло своє відображення у наукових працях В. А. Завтура [8]. Ю. І. Азаров, М. П. Климчук [9] розкривали теоретико-прикладні питання закриття кримінального провадження під час досудового розслідування. Натомість О. В. Бабаєва [10], Л. М. Гуртієва [11] та ін. аналізували правові положення, що регулюють процесуальний порядок закриття провадження на стадії підготовчого судового засідання. В свою чергу К. І. Пащенко [12] вивчав анонсоване процесуальне рішення крізь призму прокурорського нагляду за законністю закриття кримінального провадження.

Закриття кримінального провадження у зв'язку із закінченням строків досудового розслідування виступало предметом наукового інтересу в контексті дотримання презумпції невинуватості та розумних строків [13], а також з позиції реалізації засади доступу потерпілого до правосуддя [14]. Крізь призму практики Європейського суду з прав людини, Конституційного Суду України та Верховного Суду досліджували особливості закриття кримінального провадження на підставі пункту 10 частини 1 статті 284 КПК України І. В. Гловюк та О. М. Дроздов [15]. І. А. Тітко, аналізуючи специфіку зазначеного правового положення, надав авторську оцінку його юридичної досконалості та висловив прогноз щодо особливостей його прикладного правозастосування [16].

Метою наукової статті є дослідження законодавчого підходу, проведення теоретичного узагальнення наукових поглядів та правозастосовної практики щодо з'ясування сутності та значення закриття кримінального провадження у зв'язку із закінченням строків досудового розслідування на стадії підготовчого судового засідання, а також правових наслідків для потерпілого внаслідок прийняття вказаного процесуального рішення.

Виклад основного матеріалу. Аналіз проблематики варто розпочати із зарубіжного досвіду правового регулювання окресленої форми закінчення кримінального провадження. Так, аналіз положень кримінального процесуального законодавства зарубіжних країн дозволяє говорити про відмінність законодавчих підходів щодо регламентації інституту закриття кримінального провадження. Ця відмінність прослідковується як у визначенні строків досудового розслідування (в одних випадках строки досудового розслідування встановлюються прокурором, в інших – термін досудового розслідування встановлюється положеннями кримінального процесуального законодавства), так і у визначенні підстав закриття кримінального провадження. За результатами аналізу кримінального процесуального законодавства західноєвропейських країн (Румунія, Болгарія, Німеччина, Польща, Франція та ін.) так і країн Східної Європи та Близького Сходу (Азербайджан, Грузія, Молдова, Узбекистан тощо) встановлено, що в них відсутня така підстава закриття кримінального провадження як у зв'язку із закінченням строків досудового розслідування. Разом з тим, КПК України 1960 року також не передбачав закриття кримінального провадження за досліджуваною підставою.

Задекларована Законом України від 03 жовтня 2017 року № 2147-VIII у національному кримінальному процесуальному законодавстві підстава закриття кримінального провадження є досить суперечливою. Адже з *одного боку* законодавець гарантує належну реалізацію права на справедливий судовий розгляд упродовж розумного строку. Оскільки, як зауважує Європейський суд з прав людини (далі – ЄСПЛ) у пункті 68 рішення у справі Карт проти Туреччини (*Kart v. Turkey*, заява №8917/05) та у пункті 18 рішення у справі Вемхофф проти Німеччини (*Wemhoff v. Germany*, заява №2122/64), право на розгляд справи протягом розумного строку базується на необхідності гарантувати, що обвинуваченим не доведеться залишатись занадто довго у стані невизначеності щодо результатів кримінальних звинувачень проти них. В цьому контексті, слід зазначити, що «розумний строк» у розумінні практики ЄСПЛ [17, с. 61] може починатись від дати, що мала місце до передання справи до суду, зокрема від моменту затримання, складення обвинувального акту, початку досудового слідства або допиту як свідка за підозрою у вчиненні злочину. Однак у будь-якому випадку відповідним

моментом є той, коли заявнику стало відомо про обвинувачення або коли щодо нього вжили заходи в рамках кримінального розслідування чи провадження.

Наведені позиції відображені і у вітчизняному кримінальному процесуальному законодавстві, зокрема у частині 5 статті 28 КПК України, згідно з якою кожен має право, щоб обвинувачення щодо нього в найкоротший строк або стало предметом розгляду або щоб відповідне кримінальне провадження щодо нього було закрито.

Однак з іншого аналізоване нормативне положення порушує дотримання балансу інтересів підозрюваного (обвинуваченого) та потерпілого, адже суперечить реалізації однієї з основних засад кримінального провадження, закріпленої у пункті 14 частини 1 статті 7 та статті 21 КПК України – доступу до правосуддя, що передбачає право на справедливий судовий розгляд і доступ до правосуддя кожному, зокрема і потерпілому, у кримінальному провадженні незалежно від форми обвинувачення.

В цьому контексті, заслуговує на підтримку позиція В. Шибіко [18, с. 23-24], відповідно до якої судовий розгляд кримінального провадження не є першою стадією кримінального провадження, а заяву потерпілого про вчинення щодо нього кримінального правопорушення законодавець не відносить до безпосереднього законного приводу для його початку. Адже розгляду провадження у суді першої інстанції і винесенню на його основі законного, обґрунтованого та справедливого процесуального рішення передують: вирішення питання про початок досудового розслідування та його швидке, повне і неупереджене здійснення, письмове повідомлення особі про підозру, що означає початок стадії притягнення особи до кримінальної відповідальності (п.14 ч.1 ст.3 КПК України); вирішення прокурором, на основі цього розслідування, в якій формі його закінчити. Саме під час досудового розслідування починається формування основного спектру доказів, який буде досліджуватися в судовому засіданні.

Отже, суд після отримання обвинувального акта складеного поза межами досудового розслідування, закриваючи провадження у стадії підготовчого провадження, фактично позбавляє потерпілого правових засобів судового захисту та відновлення порушених кримінальним правопорушенням прав, в тому числі права на відшкодування завданої кримінальним право-

порушенням шкоди. Ба більше, як справедливо зазначається у наукових джерелах, у випадку ж закриття кримінального провадження у зв'язку із закінченням строку досудового розслідування, тим більше після повідомлення особі про підозру, питання її винуватості презюмується і провадження закривається з формальної, але по суті нереабілітуючої підстави. Така підстава не спростовує підозру, не визнає особу невинуватою [13, с. 86].

Потерпілий, у свою чергу, хоча і має процесуальне право на оскарження такого рішення, однак, скасування ухвали суду про закриття провадження, обвинувальний акт у якому був направлений прокурором до суду поза межами досудового розслідування, практично не можливе, адже у такому разі відсутні правові підстави для задоволення такої скарги. Про наведене свідчать численні рішення суду касаційної інстанції, ухвалені за результатами розгляду таких скарг (постанова Верховного Суду від 25 листопада 2021 року у справі № 146/140/20; постанова Верховного суду від 30 березня 2023 року у справі № 759/25029/21). В деяких судових рішеннях заявлений у справі цивільний позов про відшкодування шкоди був залишений без розгляду, чим порушено право потерпілого (ст. 56 КПК України) на відшкодування завданої кримінальним правопорушенням шкоди.

Про важливість забезпечення реального права особи на доступ до правосуддя у кримінальному провадженні, де вона є потерпілою, свідчить низка рішень ЄСПЛ, серед них рішення по справі «Белле проти Франції», в якому у пункті 36 Суд зазначив, що право на справедливий розгляд (у розумінні статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод) містить гарантії справедливого судочинства, одним з аспектів яких є доступ до суду. Рівень доступу, наданий національним законодавством, має бути достатнім для забезпечення права особи на суд з огляду на принцип верховенства права в демократичному суспільстві. Для того, щоб доступ був ефективним, особа повинна мати чітку практичну можливість оскаржити дії, які становлять втручання у її права [19].

В одному із рішень Вищий антикорупційний суд, розглядаючи клопотання захисника про закриття кримінального провадження, справедливо зауважив, що за своєю правовою природою закриття кримінального провадження як процесуальне рішення уповноважених держав-

них органів є формою закінчення кримінального провадження, яка виключає правомочність правоохоронного органу щодо розслідування обставин, за яким ухвалено рішення про закриття. Із закриттям кримінального провадження процесуальна діяльність щодо особи повністю закінчується, подальший рух провадження виключається. За таких обставин необхідним є ретельне дослідження та встановлення беззаперечних фактів, які дають підстави для закриття кримінального провадження [20].

Безумовно при прийнятті аналізованого процесуального рішення уповноваженні суб'єкти зобов'язані врахувати думку потерпілого, адже останній має законні підстави очікувати, що особи, які вчинили правопорушення, будуть притягнуті до відповідальності. Ці очікування і права потерпілих не можуть бути відкинуті внаслідок прийняття рішення про закриття провадження у зв'язку із направленням обвинувального акту поза межами досудового розслідування.

Таким чином законодавець з одного боку декларує права потерпілого у кримінальному провадженні, однак з іншого ігнорує їх у разі прийняття рішення про закриття справи за вказаною підставою.

Як видається, ці недоліки в правовому полі, що передбачають наявність такої підстави закриття провадження, фактично порушують право потерпілого на доступ до правосуддя, позбавляючи його можливості вже на стадії досудового розслідування (підготовчого провадження) відновити свої порушені кримінальним правопорушенням права, свободи і законні інтереси [14, с. 46]. А отже визначені законодавцем права учасників кримінального провадження (в даному випадку потерпілого) не мають ніякого сенсу, якщо їх не можна реалізувати.

У науковій літературі вже висловлювалась думка щодо юридичної недосконалості кримінального процесуального законодавства в частині нормативного регулювання зазначених підстав для закриття кримінального провадження. Зокрема з огляду на істотні недоліки формулювання такої підстави закриття провадження у передбаченій пунктом 10 частини 1 статті 284 КПК України, видається недоцільним взагалі існування її як такої, а тому існує необхідність її скасування. Поруч з цим заслуговує на увагу пропозиції науковців щодо доповнення частини 2 статті 28 КПК України нормою про те, що прокурор, слідчий суддя, судді несуть персональну відповідаль-

ність за дотримання передбачених законом строків вчинення окремих процесуальних дій та прийняття окремих процесуальних рішень. Якщо недотримання зазначених строків мало наслідками істотні порушення вимог процесуального закону, неправильне застосування закону України про кримінальну відповідальність або невиконання завдань кримінального провадження, такі особи повинні бути притягнуті до відповідальності, передбаченої законом [13, с. 87].

Безперечно ми поділяємо першу точку зору, однак пропозиція що стосується персональної відповідальності осіб, які приймають рішення про закриття кримінального провадження у зв'язку із закінченням строків досудового розслідування, хоча і заслуговує на увагу, однак не вирішує питання реалізації права потерпілого на доступ до правосуддя належним чином. Тим більше, що притягнення прокурора до дисциплінарної відповідальності за невиконання чи неналежне виконання службових обов'язків (в тому числі обов'язків, покладених на прокурора як на процесуального керівника досудовим розслідуванням щодо забезпечення виконання завдань кримінального провадження з дотриманням його загальних засад) врегульовано відповідними статтями Закону України «Про прокуратуру» та Положення про порядок роботи відповідного органу, що здійснює дисциплінарне провадження.

З огляду на викладене, та враховуючи, що строки досудового розслідування є граничними і законодавець виключає можливість їх поновити у разі завершення (ч. 5 ст. 294 КПК України), вважаємо, положеннями КПК України повинно бути гарантоване право потерпілого на доступ до правосуддя шляхом забезпечення реальної можливості поновлення строків досудового розслідування у разі закриття провадження за досліджуваною підставою.

Висновки. Підводячи підсумки, з урахуванням наведеного аналізу судової практики, її доктринальних та інших оцінок приєднуємось до поглядів науковців що наведені прогалини потребують найшвидшого заповнення або подолання, адже прийняття рішення щодо закриття провадження судом у стадії підготовчого судового засідання кримінального провадження, у зв'язку з направленням обвинувального акта до суду поза межами строку досудового розслідування спричиняє невинуватиме звуження реалізації права потерпілого на доступ до правосуддя.

Список використаних джерел:

1. Рось Г. В. Закриття кримінального провадження як форма закінчення досудового розслідування. *Вісник ХНУВС*. 2015. № 3 (70). С. 81-91.
2. Торбас О. О. Форми закінчення досудового розслідування за Кримінальним процесуальним кодексом України : монографія. Одеса : Юридична література, 2015. 168 с.
3. Капліна О. В. Актуальні проблеми тлумачення окремих підстав для закриття кримінального провадження. *Вісник кримінального судочинства*. 2016. № 3. С. 38-45.
4. Андрушко П. П. Встановлення відсутності події кримінального правопорушення як підстава закриття кримінального провадження: окремі кримінально-правові та кримінально-процесуальні аспекти правозастосування. *Вісник кримінального судочинства*. 2015. № 3. С. 105-112.
5. Толочко О., Слободян А. Закриття кримінального провадження у формі приватного обвинувачення. *Вісник прокуратури*. 2013. №9 (147). с. 138-143.
6. Гловюк І. В. Питання закриття кримінального провадження щодо померлого обвинуваченого у судовому провадженні. *Соціально-правові студії*. 2021. Випуск 2 (12). С. 57-63.
7. Задоянко О. В. Встановлення після смерті винуватості особи у вчинення кримінального правопорушення. *Вісник кримінального судочинства*. 2015. № 4. С. 32-38.
8. Завтур В. А. Повноваження слідчого судді щодо закриття кримінального провадження: деякі питання тлумачення та практичного застосування норм ч. 9 ст. 284 КПК України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 9. С. 330-334.
9. Азаров Ю. І., Климчук М. П. Проблемні питання закриття кримінального провадження під час досудового розслідування. *Юридична наука*. 2015. № 4. С. 117-122.
10. Бабаєва О. В. Закриття кримінального провадження на стадії підготовчого провадження. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2017. Вип. 3. Т. 2. С. 114-117.
11. Гуртієва Л. М. Закриття кримінального провадження в стадії підготовчого провадження (за деякими підставами). Кримінальна юстиція сучасної України: виклики та перспективи : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присв. до 75-річчя д.ю.н., проф. Ю. П. Аленіна (м. Одеса, 20 лист. 2021 р.). Одеса, 2021. С. 185-191.
12. Пащенко І. К. Діяльність прокурора – процесуального керівника під час закриття кримінального провадження у зв'язку з реабілітуючими підставами. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2018. № 1. С. 205-210.
13. Мурзановська А. В., Пожар В. Г., Шилін Д. В. Закриття кримінального провадження в контексті дотримання презумпції невинуватості та розумних строків: окремі теоретико-методологічні та праксеологічні аспекти. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2022. № 56. С. 84-88.
14. Kubarieva, O., & Pertsev, R. (2022). Principles of access to justice and guarantees of its implementation in criminal proceedings. *Scientific Journal of the National Academy of Internal Affairs*, 27(4), 40-51. URL: <https://doi.org/10.56215/0122274.40>
15. Гловюк І. В., Дроздов О. М. Закриття кримінального провадження щодо злочинів проти життя та здоров'я особи: доктринальні та практичні проблеми. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 3. С. 425-429.
16. Тітко І. А. «Загадка десятого пункту» або нові підстави для закриття кримінального провадження. *Вісник кримінального судочинства*. 2018. № 2. С. 116-123.
17. Право на справедливий суд (кримінально-процесуальний аспект) : посібник зі ст. 6 Конвенції. 31 грудня 2019 р. 133 с.
18. Шибіко В. Доступ потерпілого до правосуддя кримінальному провадженні з приватною формою обвинувачення за КПК України 2012 року. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2013. № 2(96). С. 23-27.
19. Справа «Белле проти Франції» (заява № 23805/94): рішення Європейського суду з прав людини від 04 грудня 1995 року. *Європейський суд з прав людини*. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57952>
20. Ухвала Вищого антикорупційного суду від 6 лютого 2023 року у справі № 991/5177/22. **Єдиний державний реєстр судових рішень** : офіційний сайт. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108929836>

Kubarieva O. V., Bolshakova A. K. Closure of criminal proceedings by the court in the preparatory court session in connection with the expiration of the pre-trial investigation period

The article is devoted to highlighting the essence and significance of the closure of criminal proceedings in connection with the expiration of the pre-trial investigation period at the stage of the preparatory court session, as well as the legal consequences for the victim as a result of the adoption of the specified procedural decision.

Based on the analysis of court decisions, it was found that today the practice of sending the indictment by the prosecutor after the end of the pre-trial investigation to the court outside the time limits of the pre-trial investigation in criminal proceedings regarding crimes that are not serious or especially serious against life and health is quite common. which excludes the person acquiring the procedural status of the accused. Therefore, it becomes impossible to consider the criminal proceedings in court on the merits and entails the closing of the criminal proceedings by the court at the stage of the preparatory court session on the basis of clause 10 of part 1 of article 284 of the Criminal Procedure Code of Ukraine.

Attention is drawn to the fact that the prosecutor's appeal to the court with an indictment or other final decision of the stage of the pre-trial investigation beyond its time limits nullifies all previous criminal-procedural activity, which was aimed at investigating the circumstances of the commission of a criminal offense, establishing the persons involved in its commission based on the review on the fact that the further movement of the proceedings is excluded.

On the one hand, the grounds for closing criminal proceedings declared by the Law of Ukraine No. 2147-VIII of October 03, 2017 in the national criminal procedure legislation guarantee the proper exercise of the right to a fair trial within a reasonable time. However, on the other hand, the analyzed normative provision contradicts the implementation of one of the main principles of criminal proceedings enshrined in clause 14 of part 1 of Article 7 and Article 21 of the Criminal Procedure Code of Ukraine - access to justice, which provides for the right to a fair trial and access to justice for everyone, including the victim, in criminal proceedings regardless of the form of prosecution.

It was concluded that although the legislator declares the rights of the victim in criminal proceedings, at the same time ignores them in the event of a decision to close the case on the specified grounds. In connection with this, we believe that the provisions of the Criminal Procedure Code of Ukraine should guarantee the victim's right to access to justice by ensuring the real possibility of renewing the terms of the pre-trial investigation in case of closing the proceedings on the specified grounds.

Key words: access to justice, indictment, appeal, notification of suspicion, victim, reasonable term.